

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 frt. Félévre 2 " " Negyedévre 1 " "</p>	<p>A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajkért kapják.</p>	<p>Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közmuvelő- dés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várho küldendők.</p>
--	---	---

A király születésnapja.

Az osztrák-magyar birodalomnak mindegyik állampolgárára nézve nevezetes és kiváló fontos nap *Augusztus hó 18-dika*, mert ezen napra esik megkoronázott, felséges királyunknak születési ünnepe.

Ma tölti be dicsőséggel körülövezett életének 58-ik évét szeretve szeretett királyunk, I *Ferencz József!*

A birodalomnak összes városaiban, az ország mindenik vidékén a legmagasabb rangu épen ugy, mint a legkisebb honpolgárok megünneplik ezen napot, — nem talán reánk származott szokásból, — hanem őszinte, legbensőbb ösztönből, szívbeli vágyakodástól indítva.

De nem csak monarchiánk ünnepli ezen magasztos ünnepet; megünneplik ezt Európának összes koronás fejedelmei s azoknak alattvalói is, mert országunknak legalkotmányosabb királya, Európa békéjének biztosítója iránt való legmélyebb tisztelet ma már általánosan elterjedett érzelem.

Nevezetes és fontos a mostan megült születési ünnepély azonban még azért is, mert felséges királyunk nem csak élete 58-ik évének szerencsés betöltését ünnepli most, hanem azért is, mert Ő vele együtt ünnepli ezen évben egész Európa császár-királyunk uralkodásának 40-ik évfordulóját is.

Felsőleges királyunk most nyugodt szívvel pillanthat vissza életpályájának 58-ik és dicsőséges uralkodásának 40-ik évére; mert e visszapillantás legtisztábban mutatja ugy multjában, mint jelenében a kötelesség legtelkiismeretesebb teljesítőjének mintaképét, az igazság és a béke biztos menhelyének kutfőjét. Visszapillanthat felséges királyunk életpályájára a világtörténelem, de még a leg-egyszerűbb polgár is, mert élete nyílt kép gyanánt

áll népei előtt, mivel életének minden egyes percéről, minden mozzanatáról a leghivebb beszámolást hozták naponként a hivatalos és magán jelentések.

S ezen jelentésekből a bámulatra méltó tevékenység, a fáradhatatlan atyai gondoskodás és a legjobb szív működése domborodik ki a legmagasztosabb képig.

Nehéz és zivatarteljes időben vette át királyunk a kormányzást. Bellona meggyújtotta volt vészthirtető fáklyáját, kibontotta volt vérvörös zászlaját Iszonyatos polgárháború közepette ott állott a fiatal uralkodó.

De valamint az olaj a tenger vészes hullóimait lecsendesíteni képes, ugy az uralkodó intézkedései is csakhamar lecsillapíták a testvérhárcban felbőszült kedélyek hullámain.

Az évek lefolyása alatt felséges királyunknak sikerült az országban mutatkozó ellentéteket mindinkább kiegyenlíteni, s ma már elmondhatjuk, hogy sohasem létezett uralkodó, ki jobban tudta volna megnyerni népeinek legforróbb szeretetét, ki annyira tudta volna kibékíteni és összebarátkoztatni a legkülönbözőbb népelemeket, mint felséges királyunk, I *Ferencz József!*

De nem is maradt el Isten áldása e boldogító országglástól; mert felséges királyunk bölcs, erélyes és szeretetteljes uralkodása alatt drága hazánk jóléte és tekintélye mind nagyobb virágzásnak indul.

Ezért szívben rejlő bizalommal, ajkainkon lebegő őszintes éggel ünnepeljük meg ezen évben is felséges és leglovagiasabb királyunknak magas születésnapját.

Az egek Ura ajándékozta meg Ő felségét és drága családját még számos évvel; nyujtson erőt és egészséget neki, hogy minél számosabb éveken át

örvendezhessen országának és híven szerető alattvalóinak boldogságában.

Összefoglalhatjuk tehát szívből fakadó leg-
őszintébb szerencsekívánatainkat e szavakba is:

„Üdv és áldás felséges királyunk
I. Ferencz Józsefnek!

Dr. Cs. B.

Karcolatok

a magyar nemzet második évezredének küszöbén.

II. A pénzügy.

No, hát nem mindennapi dolog ám a magyar nemzet második évezredének küszöbén e czim alatt azt is tudni, hogy *hány pénzügyőri közege* van Tisza Kálmán m. miniszterelnök urnak, mint egyuttal pénzügyminiszternek, illetőleg hány finánca van a pénzügyileg örvény szélén botorkáló magyar nemzetnek?

Ezek száma az új czukoradó — és 1888. szeptember 1-én életbelépő szeszadó-törvények követelményeihez képest a pénzügyek könnyebb ellen őrzési tekintetéből szaporitva az 1888. augusztus 4 ről kibocsátott rendeletek és intézkedések alapján tesz összesen: 4471-et. — Ebből: 18 (ugyanannyi területben) pénzügyőri főbiztos, 173 biztos, és 4280 különböző rangu pénzügyőr. — Ezek vannak és ennyien hivatva élükön Tiszával, a magyar nemzet fináncziális ügyeinek a deficittek feneketlen kátyujába alá-süppedt szekerét a liberalizmus foszlányaiba kopaszkodva ingoványok sekélyéből szárazra emelni.

De hogy ez mily nehezen megy, mutatja a felemelt dohány árak miatt beállott és nem remélt jövedékek megcsappanása. A szegedi lapok jelentése szerint az ottani pénzügyigazgatóság területén a dohányjüvedék bevétele *százszesz forinttal kevesebb* volt ez idei 1888. június és júliusi hónapokban, mint a mult év hason szakában.

Igy a Kassai terület hat megyéjében 31.877 frt 31 krral kevesebb az idei június havi fogyasztás, mint a mult év júniusi. Ezt jelentik Miskolczról és az ország többi vidékeiről, hogy a fogyasztás felényn is alul szállt. — Ez azt hiszem elég bizonyíték a nemzet anyagi erejének kimerültségéről és arról, hogy adóemeléssel a pénzügyeken tovább alig lehet segíteni.

E karcolatos egyvelegben a fináncziális ügyekkel vagyis a finánczokkal nagyon is egybevágó és összejátszó dolog itt megemlékezni futólag a koldusokról és koldusügyről. — Az isteni üdvözítő mondá: szegények mindig lesznek veletek.

Bölcsen van berendezve a nagy világrend és társadalom. Valamint a természetben, ugy a szellem és természetfölötti világrendben, de az anyagiakban, a mammonizmus világában sincsen ugrás. Noha a végleteket az emberi szív és könyörtelenség, s a tulhajtott mammon-imádás csaknem áthidalhatlan messziségbe hajtotta találkozási pontjoktól. — De azok mégis többé-kevésbé, — Isten bölcs és szent intézkedése egyes nemes szivekben érvényesülve és magát kifejtve — találkoznak.

Bármily káprázatos fényben tűnjék fel a maga pompájában és fonségében ragyogó mindenség a naptól az

utolsó fővény szemig és lebegő parányig, nem kell nagyon megerőltetni figyelmünket és vizsgálódó tekintetünket, hogy minden egyes kisebb nagyobb teremtet lény, tárgy és megfelelő fénye mellett ott találjuk és lássuk a legsötétebb kísérteties árnyat. Ott van az árny mindenütt, önkényt jelentkezik az, mint felkiáltó és figyelmeztető jel, hogy „hiúságok-hiúsága, minden csak hiúság“, minden mulandó az ég alatt, és mg az ég is elmúlik, csak a lélek marad meg és a jó tett, mely a lelket örök dics fénynyel övezve körül örökkön kíséri.

Amott megmérhetetlen mennyiségű vagyon, kincs és gazdagság van összehalmozva egyes családok tagjai között, itt milliók és milliók nyomorognak és sanyalódnak a leg-sanyarubb, - kinzobb és szivrázóbb inségben, hogy az emberi sziveket fogékonyakká és érzékenyekké tegye a szálnalom és könyörtelenségre.

London, Párizs, Bécs, Szent-Pétervár, Moszkva fényes palotái és összehalmozott kincsei mellett ott vannak a szegények millióinak kunyhói, üres puszták bőléi és a koldusok milliói számára a szabad ég csillag sátorával.

Soha mióta a már megvéhédtt föld hordja terhét a *vagyon* és *nincsen*, a vagyonosok és koldusok közötti elentét a népek és nemzetek társadalmi életében oly élénk kiadásban nem jelentkezett, oly akut jelleget nem öltött, mint napjainkban.

S mi lehet ennek oka? Bizonyára a tulságosan kifejlődött kincsszomj, tulhajtott mammonimádás s ezzel együtt a keresztény szeretet hiánya és néhol elhidegülése a szivekben.

Ha Európában és annak egyes államaiban kisebb a koldusok száma, rendezettebb a koldusügy; ez a keresztény szeretet, keresztény szellem műve, annak fonséges hatásáról, a keresztény kultura befolyásáról az emberiség társadalmi életére, s a ker. kultura nemesítő, ujra teremtő erejéről tanuskodik.

Ma a koldulás Európa több államaiban is s hazánkat se véve ki, — rendezett ipart, kereskedést, üzletet, életfenntartási jövedelmi ágat képez.

Sőt Európában is, de főleg Afsziában, legkivált Oroszországban a kolduló és koborló koldus népség és népfaj valóságos csapása, réme és kiszipolyozója lett a társadalomnak.

Londonban és Párisban valóságos kolduskiskolák vannak, melyekben a kezdő koldusokat beavatják a sikeres koldulás titkaiba. (M. A. 1888—8830 sz.)

Ha azonban a koldusügyről fogalmat akarunk szerezni és azt egyes országok és világrészekben összehasonlítani, ugy csak Oroszországot s annak egyes félreeső vidékeit kell figyelemre méltatni.

Nincs ország a világon, melyben a koldusügy oly rettentő kiterjedést nyert volna és a koldusfajban a visszaélés annyira lábra kapott volna, mint Oroszországban.

„Minden csak a gyarló kíséret színében tűnik fel, ha az itani (t. i. európai: londoni, párizsi, bécsi stb.) állapotokat az Oroszországban létező visszás jelenségekkel összehasonlítjuk. Itt ugyan is egész községek, sőt kerületek is iparszerűen üzik a koldusmesterséget. Az óriási koldusdhad, mely a nagy Oroszbirodalmat mindenfelé ellepi, ugyszólván szervezett hadtestet képez, melynek meg va-

nak a maga kiegészítő kerületei és a mely az évnék egy határozott szakában mozgósítja a csapatokat." — (M. A. 8830. sz.)

Nevezetesebbek az orosz koldusok közül: a Msztislave városában lakó „kubraiki“-k, kik „templomok javítása és fenntartása“ czimen folyton és mindenütt koldulnak az országban; a Dubrovna város lakói; a „labori“ koldusok Motol faluban, kik szintén templom számára gyűjtenek, s emellett gonosz szellemek kiűzésével és betegek gyógyításával csalják az együgyűbbeket; a Vitabszk-ben lakó „nistsebrode“ koldusok családostul; a Klepenfalú parasztjai, a „Suvaliki“-ik a Don mellékén egész éven át barangolnak térden csuszva, mászva, pityeregve könyörögnek, rimázkodnak alamizsnáért, melyet, ha kézhez kaptak, a legközelebbi páhinkás bódékban isznak meg.

Nevezetesebbek továbbá a „Gvszlyal i“ k, kik szent képeket árusítanak; a „Sachodinci“-k, kik az egész életükben tűzkárosultakként koldulnak, az „Adovstina“-k a Klajszma és Usna folyók közötti koldus-állam lakói. Ezek egyes falukban vásárokat tartanak. Vak, aggastyán, csonka, sánta, süket, néma s ezerféle béna nyomorék embereket, nőket, gyermekeket adnak el, vesznek és vásárolnak, mint vásári portékát és koldulási eszközöket.

Megemlítendőek: a Moriniu falu tolvaj koldus lakói, a „szubzovi kereskedők“, a „Veszjegonszki“ kerületi hajadon leányok 3—4 nyomorult és élehetetlen gyermekkel karjukon; továbbá az „ornsmjonszki slachtic“ kolduscéh. A Volga partján vannak a „kaluny“ koldusok, kik magukból képesek azonnal nyomorékokat rögtönözni. Továbbá: Aksenász, Klin, Mitrofanuha, Golizino, Penza kerület koldusai, a Kazani árvák“ stb. Ezek mellett a permjakok, vogulok, kirgizek, a nisny-novgorodi stb. stb. nyomorult elszegényedett, szerencsétlen s roppant számban könyöradományokból tengődő és szédelgő elemek, melyek nincsenek szervezve és kolduscéhek szerint rendezve.

Mindezen koldusnépség az egész Oroszországot, de főleg Sz. Pétervár, Moszkva, Janoy városokat, a Volga partjait s említett kerületeket ömlik el. S bámulandó dolog, hogy e rengeteg koldushad az ő kirándulásaiban szállás és kvartély tekintetében soha meg nem akad.

A bizonyos czimen koldulók a kapott alamizsnát zsebre teszik; a konsistorium bélyeges gyűjtő-könyveit s más rendeleteket csak úgy kijátszodják mintha akár nem is volnának.

Ezek röviden az oroszországi koldus nyomorúságok, melyeket csak a kancsuka országa képes produkálni. Ehez hasonló mérvű szédelgést a világ más részei és államai nem mutatnak fel. Hogy ennek kisebb mérvű és kevésbé rendezett és szervezett utánczói Európa civilizált államai-ban is többé-kevésbé vannak, s a koldusok hazánkban is meglehetősen százalékat képezik népünknek, azt tagadni nem lehet.

Igen, hazánkban is megvannak a maga kolduscspatai, melyek saskákként árasztják el főkép bucsujáró helyeinket, heti és országos vásárokkal bíró kis és nagy városainkat, valamint községeinket. A nagyobb és kisebb városokban, hol a koldulásiügy némileg rendezve van, — az engedélyezett napokon egész hadjáratot intéznek a könyörület és

irgalom falataiért a kereskedők s más könyörületesebb lelkek ellen.

A visszaélések a mi koldus népségünk között sem tartoznak a ritkaságok közé.

Melyekből a következtetéseket levonva, az tűnik ki, hogy bizony a koldusügy tekintetében még messze hátra állunk a keresztény civilizáció eszméinek követelményeitől s nagyon sok rendezni valónk van, hogy e társadalmi bajon, mely az álamé is — segítve legyen.

TÁRCZA.

REMÉNY.

(Allegoria).

(Péchujsfalusi Péchy Ernő és losádi Gálfi Ernő kedves barátainknak kézsorításul.)

Az Édenkertnek üdve közt.
— Hol Élet s Boldogság fo gott kezét —
Az első ember vétkezett . . .
Sötéten szállt a bűnnek árnya szét,
S hol eddig oly mosolygva kelt a nap,
Örök tavaszban élt virág s a dal,
Boldog napok vidám ölen
Repült a percz, nem látva bajt, nyomort:
Most már sötét a lét . . . s a bűn
Könyvet fakasztó rombolásra kélt . . .

Es jött az Ur.
Körülte fényes angyalok
Szent hódolattal lengenek.
Miként a menydörgés szaván
A gyermek félve meglapul:
Aként reszketve állnak ott
Az összülők
Lesujtva szegényérzetük miatt.
És szól a nagybíró ítélete:
„Köröt, duávat teremjen földetek . . .“
Homály az elme — s gond a szív felett: . . .
Az éden veszve lett . . .

Elszállni készül már felhők ölen
Az Ur, midőn a szép angyalsereg
Közül kilép egy égi lény:
Két szép szemében köny fakad
S arczán a részvevő kebel
Jóságos fényes fölragyog . . .
Esengve szól az Alkotó felé:
„Oh hagyd Uram! hogy menjek én velök
Érű társ gyanánt megosztani éltöket.
Oh hagyd Uram! vihessek én nekik
Balsors között s borutlan ég alatt
Csüggedni nem tudó szívet . . .
Oh, mert bukástól ment az ég se' volt,
S mi lesz velök, ha őket elhagyod?
Ki szent gyönyörben nézted alkotásodat,
Midőn a létnek hajnalán
Lelked tüzeit beléjük égetéd

*Oh hagyj velök mehetni engem is!*¹⁴

Jósággal int az Alkotó:

„Eredj!

*S habár a menyét értök itt hagyod,
Főtött között szivedben megkapod . . .*“

A századoknak hosszú folyamán
Velünk maradt s leend e drága lény:
Sugár, mely fénylik vészes éjjelen,
A rügy, mely száraz ágon megjelen.
Révpárt, amely viharban zártak int,
Részvét felezve sorsot, bút s a kint . . .
Forrás, a mely sziklák tövén fakad
S a szomjazóknak édes enyhet ad . . .
Vigasztalás, ha gyász, ha gond kísér,
Hű társ örömben, búban bármi ér . . .
Csók és az *aldó kéz* bölcsönk felett,
Az *ifju lángja* és a *férfi tett* . . .
Kezében hordja nemzetek hitét,
Nagy alkotóknak lángoló szívét . . .
Erő mi még a szívnek megmarad,
Habár csalódva százszor megszakad . . .

*
*

E hü barát, ez égi lény:

Te vagy, te áldott szép *Remény!*

Fülei Szentő Lajos.

Az amerikai párbaj határnapja.

(Folytatás)

Czobor kedves vendégét egész diadallal fogadta mindig, de ma különösen jó kedvében találta, s olyan vizák voltak mindkettőn, s olyan zajosan társalogtak, hogy a szomszéd szobában a vén Antal hajdu is megébredt déli álmából.

Az öreg Antal egyike volt azon szolgálatra kész alattvalóknak, kik urokért tűzbe menni képesek. S ennek köszönhetette, hogy neki mindenhová szabad bejárása volt, mindenesi tisztet viselt, s kiváltságai közé tartozott a déli álom.

Az öreg Antal a hangos nevetésre felébredvén, döröggni kezdett: „Ünm bizony! vajjon miért van olyan jó kedve Endre urnak, hiszen mióta a Nagyságos asszony eltávozott, még kedves leánya sem tudta megvizsgálni s tegnap meg siráson is rajta kaptam. Abizal! jó lesz egy kissé utánna nézni“, — s rögtön be is nyitott Endre ur szobájába.

Az ősi kastély elrendezése nagyon egyszerű. Ugy használták azt az elődök is, hogy ma berendezve találjuk, azzal a különbséggel, hogy az ősi butorok közül néhány kívándorolt, s helyüket elegans, új divatu butorok foglalták el. Mindjárt a bejáratnál a fogadó terem volt, onnan jobbra a lakó szobák, balra a cselédek szobái feküdtek, újabb időben nagyított ablakaikkal. Közvetlen az „Endre ur“ — mint Antal nevezni szokta a ház urát — szobája mellett volt az öreg szolga szobája. — Könnyen kifordulhatott tehát, épen jókor, mert abban a pillanatban csengetett Czobor Antal; mint becsületet tudó ember tisztességesen kö-

szöntötte a vendéget „Dicsértessékkal!“ — mert ez volt a szokás Czobor házában.

„No Antal bátyai hány hét a világ?“ — ez volt a szavajárása Török Lajosnak, s ez igen alkalmas is arra, hogy aztán akármilyen feleletet kifogásolhasson a jó kedvű öreg ur, s aztán tréfáival fűszerezze azt.

„Bizony nem a leghosszabb. Nagyságos ur, hanem mégis igen hosszú az én uramnak, mert mióta a Nagyságos asszony eltávozott, még a 48-as tréfákkal sem tudom megvizsgálni, s már Ilona kisasszonyt is megrikatta.“

„Na csak hagyj fel öreg vádaskodásoddal, látod most jó kedvem van. Tekints le inkább a pinczébe, hátha a 60-assal jobban sikerülne vizsgáltatnod.“

Nem sokára megjelent Antal az öreg serlegekkel, s örvendve távozott ismét, hogy Ilona kisasszonynak is elmondhassa, milyen öröme van Endre urnak, bár ő maga sem tudta megfejtetni urának tegnapi és mai szokatlan vi-seletét. Mig Antal a két egymás keblén síró leányt meg-leste, s felriasztotta az örvendés hírel, az alatt a két öreg urat is elfogta az érzékenység. Valami titkos bánat nyomta mindkettőnek a szívét, s most magukra lévén hagyatva, egymás keblére borultak, s olyan jól esett mindkettő szívének az, mintha mázsás súlyt vettek volna el onnan.

Pedig ott ült mindkettőnek kebelén az idegbénító bú, a legyőzhetlen aggály, a sorvasztó fájdalom, mely minden kedveseik körében töltött boldog percüket boldogtalanná tette. Minden mosolyt az arczon torzultá, s minden boldogságot pokollá változtatott. Lidércnyomású álom alatt állottak, csak hogy az a nyomás szívük felett nem volt álom, hanem a legszomorubb valóság. Ott volt az életvidor feleségüknek csókjában, szép gyermekeik mosolyában, egész életüknek boldogságában s kiüztetve a családi boldog élet paradicsomából, lángpállossal állt őrt egy cherub: a becsület szentsége, az adott szó megtartása.

Mily sokat ragadott halálba már ez a szó *becsület*, pedig fájdalom! nem voltak mindannyian a becsület fogalmával tisztában. A becsület erény. A becsület csak erényi értelmében azon zománcz, mely körébe ragadja a szilárd jellemű férfiakat. E névre mindenki igényt tart s pedig leginkább azok, kiknél csak látszata van meg a becsületnek. A mai divatos korszellem az életnél többre becsüli a becsületet, még akkor is, midőn annak hátré- ben a legszennyesebb indulatok tanyáznak. De vannak emberek, kiknek jellemében meg van azon veleszületett nemesség, mely ezért mindent feláldoz, és ilyen a mi két emberünk.

Még így egymást átölelve tarták, midőn hivatlan vendég jelent meg az ajtóban, Weissmann Jónás.

„Hozott az ördög!“ riadt rá mindkettő, s a belépő száraz férfiú ördögi mosolylyal válaszolt.

„Na, na, inkább talán a jó szerencse? Vagy úgy. . . Nemde a savanyu bortól fanyalódtatok úgy el, hogy még üléssel sem kínáltak meg, pedig emlékezhetek, hogy milyen kenyeres pajtítok voltam hajdanában, s most is a világ szavahihető és elegans embereknak tart titeket?“

S olyan jól illett az az ördögi gúnymosoly, az a vas-tag cinismus ajkaira, hogy az ember nem is várna mást egy ily szépen kifejtelt, kiborított emberi szöryntől. Zsi-

dó volt tetőtől talpig, meg volt benne fájának mind a három kelléke: a szemesség, szemtelenség (szemtelenség, palástoltság), merő vakság (vakmerőség, vagyis tolakodás) s még pedig nem is per absurdum.

Czobor arcza fellángolt, szemében tűz lobogott, s ajkának rezgő szakála bolingatólag kísérte szavait:

„Távozz házamból, ha azt nem akarod, hogy béresem által kikorbácsoltassalak. Kötelességemre emlékszem, s ördögi terved egy percczel sem fogom akadályozni.“

Weissmann nem az ember volt, kit egykönnyen meg lehet ijeszteni; ha fenyegeted alázatos, ha dédelgeted kevély, de mindig számító és mindig csaló. Olyan mint a ruganyos ülés; ha rá ülsz alásülyed, de nem török le, ha felállsz felemelkedik önmagától, de ha csak ráütsz, lármát csap.

„Igenis édes kedves Czobor és Török urak, csókolom kezeiket — csak azért voltam bátor alkalmatlankodni, hogy . . . no, de önök tudják. . . . Mindazonáltal ne busuljanak olyan nagyon a Nagyságos urak, ki tudok én gyalog is menni szépen, mint a hogy jöttem, s nagyon sajnálom, hogy vissza kell utasítanom kegyességöket!“

„Ah! alávaló, — s így mersz-e beszélni barátom házában?“

„Hát tanitson meg Nagyságos ur, hogy udvariasabb legyek!“

Czobor már rég tudott volna ez emberen, de le volt bilincselve vas lánczokkal, meg volt kötözve felszabadíthatatlanul, s a kulcs e zsidónál állott, melyet, ha ez önkényt oda nyújtott volna, akkor is örömebb maradt volna bilincseiben. „Életet, melyet csak Isten adhat, egy nyomorult kezéből nem fogadhatok el, veszszen tehát!“ De mit ért minden becsületessége, jellemé az ily életnek? „Ha én korbácsolom, visszafordíthatja rám!“

Ez hát oka e zsidó elötünk megfjethetlen viseletének. „S mint macska szokott az egérrel“ úgy játszott ő is e két nemessel. Mert Török Lajos élete épen párja volt Czobor életének.

Epen abban a pillanatban, midőn Török hatalmas hangjával rádörgött a fecskéfarku zsidóra — érkezett föl az öreg cseléd a leányokkal.

„Ez hát a multság?“ kérdé Ilona megdöbbenve, de már a feleletet atyja szobájában hallotta.

A férfiak átértették a helyzetet, s Török jókedvüire változott arcczal kiáltotta az „igyunk“-ot, míg a kifogástalan zsidó bókjaival csitítgató a megszeppent leányokat, s minden bók után odapillantott Czobor és Török szeme közé, mintha mondáná: „Látod most is csak udvarias vagyok!“ — s az apák szívének mind annyi tördölések voltak.

Csodálatos! Ez a zsidó úgy megváltozott, olyan becsületes sima képet mutatott, hogy könnyen a legtisztességesebb családok kifogástalan gyermekének neveznéd, s így nem csoda az, hogy előkelő körökben finom, művelt udvarias, s az „ösi fecskék“ nem megvetendő partiet találtak benne.

Pállfi Juliát régóta ismerte, s a kis lánykát bókjaival annyira szédítgeté, hogy titkos levelezésbe lépett vele. Nem csoda, hiszen Weissmann Jónást e néven más nem ismerte itten, csak a mi két öregünk. A világ őt nem tartotta zsidónak, hanem „Szépfalusi Jankó földbirtokos“

czimen szólítá. Származását senki sem ismervén, a régi névvel elvetette multját is, mint a kigyó tavasszal a bőrét. Julia még atyja előtt soha nem találkozott ez emberrel, s így az ő megdöbbenését e körben kétszeresen lehetett észrevenni. Csak most cikázott át agyán egy gondolat, mely perc alatt gyűlöletet ébresztett a szeretet helyén szívében ezen ember iránt.

Szépfalusi minden erejét és ügyességét latba vetette, s úgy mutatta fel magát e körben, mint a két öreg legbensőbb barátja, kiket nem az idő, hanem a fájdalom öszített meg, s kiknek most a linyok előtt vig arcot mutatni, Weissmann Szépfalusi néven „kedves barátom“ czimen kellett szólítani.

Szépfalusinak nem volt pohár téve.

„Te Antal, ejnye beh feledékeny vagy, nem veszed észre hogy Szépfalusi kedves barátunknak nincsen pohara?“

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Primitia.** Főtisztelendő Tudós Szerkesztő Ur! Szaporodnak Sion harcosai, Krisztus egyházának bűnökai új társakat nyernek. Az örök Istenség új jegyseí, mint egy-egy ujkori Aron az örök boldogság érzetében mennyei ihletéssel lépnek a szentek szentjébe, hogy az Újszövetség oltárára tegyék szívöket az imáds és hála áldozataként.

Egy ily magasztos ténykedés örökre emlékezetes napját ünneplé július 29-én Csik-Csatószeg-Szent-Simon hitközség. E napon tevő az örök szeretet oltárára szívének égő áldozatát tisztelendő Koródi Mihályujáldozár, ki majdnem két évtizednek fáradságteljes küzdelme után felküzde magát a szent elhivatás ama pontjára, honnan Krisztus az örök főpap szentélyének szolgájává avatá. Az örömműnnp leirhatlan érzelmekkel tölté el minden egyes szívét. Benső meghatottság és égi öröm tündöklék a buzgó hívek arczán.

Vágyva vágyott mindenki e hitközség derék szülöttjét, a Főpásztori magas kegyben részesített jeles pázmánitát, az Ur oltáránál láthatni. Meg is jelent nemokára Alesik érdemdu főesperese Méltóságos Buzás Mihály ur manufactiója mellett. A főnséges actusnak átgondolása, a magasztos, minden földiek fölött álló méltóságnak érzete a szeretet Istenének segítségül hívását oly megható és mennyieivé tevék az új áldozár ajkai által, hogy mi mindnyáján a Magasságbelinek trónjáig ragadtatánk lélekben. — Midőn pedig Abel áldozatjának füstjeként az anyagi dicsénet felhata Ábrám, Izsák, Jákob Istenének színe elé, elállott sz avunk s csak szívünk dobbanása jelzé az égiek azon örömét, mely feltárult ez alkalommal lelkü szemeink előtt. A buzgó áhitat és átszellemültséggel kezdett szentmisét evangélium végével főtiszt. Veress Sándor csikszimrei plebános ur szakítá meg jeles szónoklatával. — Elismert szónoki tehetsége, korszerű tárgyának tapintatos megválasztása és az ünnep magasztosságához mért sok oldalu ismeretről tanuskodó kidolgozása és mesterei előadása nagy fényt kölcsönöztek az ünnepnek.

A remek szónoklat után tovább folyt a szentmise.

Az Ur lelke betöltte a hívek ezreit és egy szívvel lélekkel áldók Istent, ki e napot szerzé nekünk. — Lelki örömünk az új pap áldásának elnyerésekor érte el tetőpontját. Mély meghatottság urala szívünket, midőn Krisztusnak új harczosa segélyt kére számunkra Sionból. Öröm könnyek rezgének pilláinkon, midőn az új pap szerető édes anyja vevé a fiui áldást. Leirhatlan, megmagyarázhatlan azon érzelem, melyet e jelenet keltett keblünkben. A midőn látók az önfeláldozó édes anyát egyedül — mert a szerető édes apát a halál ez örömtől megfosztotta — magzatának örömtől remegő karjai között és szemlélok az édes anyának homlokára nyomott hálacsókot, eme sohaj lebbene el ajkainkról: „több ily anyát adj hazánknak Istenünk!”

A Szent áldás vétele után körmenetileg vissza térénk a plebánia lakba, hol Mélt. Buzás Mihály főesperes ur lelkes szavakban jelzé e nap fonségét és kenetteljes ihletséggel örökíté meg az ünnep emléket. Erre következett az ebéd, melyet helybeli plebános Fötiszt. Rancz János ur páratlan vendégszeretete szerze számunkra. Szeretettől lángható és Krisztusért áldozatkész szívének megható jelét adá ez alkalommal is. Kicsiny vagyok e derék férfiú és lelkes pap szívemességgel szerzett érdemeinek méltatására, de nem akarom megsérteni szerénységét, midőn megjegyzem, hogy a ki a papi tökéletesség példányképét keresi e földön, megtalálja ő benne. Boldog ama fiatal pap, kinek ily ideálja van! Az izletes ebédet, melyben 32-en részesülénk, főképp Alcsik derék főesperes e fűszerezte jeles toastjaival, melyek körül az elsőt Nagym. Főpásztor ur kegyelmes atyánkra mondá, másodikban a primitánst életé, a harmadikban pedig az ünnepély kiváló vendégét Mélt. Imets F. Jakó gym. igazgató urat köszönté.

Hogy hosszas nelegyek, megemlítem még az új áldozár jeles felköszöntőjét, melyben mély meghatottság közepett tolmácsolá szívérzelmeit helybeli plebános ur mindenkor, de legkivált ez alkalommal éreztetett nagy lelkűségéért.

Mint szép és ritka esemény gyanánt említendő azon körülmény, hogy az új áldozár *valódi bethlehemi borral* misézett, mely ez idő szerint a második eset hazánknban; első az a főmagasságu herczegprimás secundaciája. Mindkettő pedig ft. *Winter Ágost* pázmaneumi viczerektor különös figyelme következtében, ki primitánstunkat is szeretete jeléül ily módon meglepi szives volt. A mit midőn Kóródy Péter a vendégeknak tudtára adván, éltette a primitánst és mindnyájunkkal megízleltette a szt. föld nektárját, az általános öröm hangja hangzottak fel.

Szent örömmel távozáink ez ünnepélyről s kérők Istent, hogy e magasztos ünnep érzelmei soha el ne tünjenek az új misés szívéből és jelen boldogságának fényét a tájdalom sötét éjszakája el ne borítsa soha, hanem viglélekkel adjon az Urnak mindég dicsőséget, nyugodt szívvel emelje a nevének áldozatot s az angyalok nyelvén imádjá Istenét, ki ily méltóságra emelte őt.

Csik-Szentmiklós, 1888. Julius hó 31-én

Verebesi.

Kritikai levelek. XXIV. Első lev elemében kijelenttem, hogy jóllehet a Prot. Közl. szertelenkedései indit-

nak leveleim megírására, nevezett lappal forma szerinti vitába bocsátkozni nem fogok. Az okok, a melyek erre indítottak, igen közelfekvők voltak. Nem is vitatkoztam a t. Közlönyvel, jóllehet első levelemre igen gyáva mér-gű replikát irt. Most azonban, hogy a kritikai levelek sorát a *jelen évfolyamra* befejezni szándékozom, jelen és következő cikkemben össze akarom foglalni mindazt, amit leveleim a Közlönyvel eredményeztek, és a t. olvasóközönségnek bemutatni. — Első levelemre a Közlöny gyáva mér-gű replikát irt; elnevezte e sorok íróját Don Quixoténak, a mi világosan mutatja, hogy mily természetü okokkal és érvekkel dolgozik a lap, a melynek érdemes szerkesztője „jobban szereti az ideális világot, mint a bi-valokat.”

Nagyon haragudott (én is azt akartam, hogy haragudjék, hogy lássa a világ, hogy nincs is igaz) azért, mert azt mondtam, hogy a kálvinistaság nem vallás, nem religió, hanem egy egészen simplex társadalmi rendszer, és annak is rossz. Ezt nem tudja feledni; felmelegítette már sokszor, jele, hogy haragszik érte, mint oly igazságért, melylyel a lágyékára tapintottak. Am, a mit én mondtam azzal a „simplex társadalmi rendszerrel” azt f. é. 21 számának főczikkében ő maga is elismeré, mondván a mai ref. egyház talajáról, hogy azt „felverte a közöny és az álszabadelvűség dudvája.” A különbség tehát a két kifejezés között csak az, hogy míg az övét a szokásos fogalomzavar szóvirágba burkolta, addig a magam kifejezése világos, és precíz meghatározás, és a ki valamit konyit a vallásbölcészethez, azonnal megérti, hogy mit akarok mondani vele. Ugyanazon cikkben az én eszmemenetem kapcsán, szó lévén egy ebéd fogásairól, arra volt kíváncsi subrosa, hogy ugyan hány ilyen fogással fogok betálatlani? Ime, ez a 24 és jövőre jön a 25.; s azt hiszem, hogy a t. Közlönynek úgy a tálalás minősége, mint mennyisége iránt alig lesz kifogása! Sőt ígérem neki, hogy ha az Isten éltet s erőt ad, nem fogok fukarkodni a vendéglátásban, s a jövő évfolyamban ismét szivesen látom egy kis szellemi kollációra. Addig azonban körültekintek a botrányok piacznán neki alkalmas és izletes falatok után. —

Az is különös, hogy első levelemre irt replikája végén a ker. felebaráti szeretetre kért, hogy ne tálaljak neki többet!

S tette azt ugyanaz a Közlöny, a mely nem szünt meg a Közművelődést úton-útfélen infestálni, boszantani s arról vádolni, hogy a Közm. uraival még csak egy kis szellemes vitatkozást sem lehet kezdeni. Eljárása egész nyilván hasonlít azon suhanczéhoz, a ki az utcán uri emberek után fut s azokat boszantja, s minél kevésbbé veszik számba, annál merészebb lesz; de ha egyszer jól felképelik, akkor ugyancsak megfutamodik. Perfíd a türelem ellenében, — gyáva a rendreutasítás után. Érzi, hogy érdeme szerint bántak el vele.

Am én a Közlönynek a ker. felebaráti szeretetre való hivatkozását nem vehettem tekintetbe, mert szerintem, éppen ő neki nem volt erre semmi jogczime. Folytattam tovább a magam mondani valóját; s miután látta a Közl., hogy a fenti hivatkozással nem ért célzt, ő is feladta a formális vitatkozás módját, nyilván azért, nehogy a Közművelődésre való folytonos hivatkozás által egynémely

kiváncsi olvasóját sok reá nézve keserű igazság forrásához vezesse s így vagy egy ev. ref. lélek eltévedjen; a mi kétségkívül igen jó politika volt tőle! Úgy tett tehát, hogy beszélt egyebekről, irt akademikus természetű czikkeket a vallásközi viszonyokról, s ezek során igyekezett ev. ref. oldalvágásokkal tönkre silányítani oly csiklandós igazságokat, a melyek a Kritikai levelekben szemet szurtak neki, de a melyekről mégsem akarta megmondani jámbor olvasóinak, hogy honnan olvasta ki őket.

Leginkább az eloláhosodásról írott cikkeim irritálták. Azokban okokkal mutattam ki, hogy a kath. egyház volt a magyarság konzervátora a szakadár oláhsággal szemben, s viszont, hogy az „ideális világot a bivaloknál inkább kedvelő“ apostolokon fekszik az eloláhosodás bűnének terhe. Ezt a Közl. okokkal nem czáfolta meg, hanem úgy tett, mint Voltaire, ha Rousseau-ról irt egy egy névtelen gunyiratot. Másokra, rendszeren papokra fogta a szerzőséget. Így tett a Közl. is, irván, hogy az erdélyi kath. magyarságnak eloláhosodása, a „kath. egyháznak a román *egyházakkal* való *hitelvi*, szervezeti és *rituális* rokonságánál“ fogva állott be. Tehát a X. századtól kezdve a XVI. századig, mikor az egyházzal szemben Magyarországon csak a *szakadár* keleti egyház állott, oláhosodtunk el, vagy a XVI. század dicső reformátori korszaka után? Akkor Szóts tiszteletes ur mégis csak okosabban csinálta a dolgot, mert ő legalább a közösen utált Hóra-Kloska korszaknak tulajdonította a magyarság jó részének kipusztulását s így a maradék eloláhosodását természetesen úton igyekezett magyarázni. — A mit én mondtam áll, s mindaddig, a míg azt okokkal nem lesz képes a Közl. megczáfolni, nincs jogában a „léha felületesség ráfogásairól“ beszélni, sőt a míg oly természetű manőverekkel igyekszik dolgozni, mint a felsorolt, én vagyok jogomban azt állítani, hogy a t. Közlönyt Voltaire akademiáján minden lében kipáczolták, mert nagyon betette magát az ő lelkébe a mester intelme; „mentezmentez“ — „calumniare audacter semper aliquid haeret“.

Egy dolgot acceptált, azt, hogy a világi urak siralmasan bántak el a tiszteletes urakkal, s ezen a réven panaszkodik „a világi rend tulságos előtérbe állításáról,“ meg arról, hogy valamirevaló prot. ember, p. o. mágnás, soha sem lett prédikátorrá. — Első panaszára a feleletem; Tu l'as volu Georgu Dandia! A papi rendet, az ordo sacerdotialis, a missió divina tanát elvetettétek; ne jajgassatok tehát, ha uraitok nem nézték a prédikátorakat másnak, mint a mik voltak: akaratok folyományának, annak, a minek a római nézte azon rabszolgáit, kikkel gyermekeit taníttatá! — A második jeremiádra azt felelem: ahhoz, hogy valaki állásának előnyeit elhagyja s pappá legyen, a meggyöződés mindenható ereje kell. Ezért volt és van a kath. egyháznak annyi előkelő származású papja és szerzetese, — s ugyanezért nem volt, nincs és nem is lesz a kálvinistaságnak; s itt ismét vissza kell térnünk régi állításunkhoz, hogy a kálvinistaság nem vallás, hanem simplex társadalmi rendszer — de nem a javából!!!

Irodalom.

— **Felhívás előfizetésre.** Alulírott, miután a nyomdai költségek mise-intencziók által már teljesen biztosítva vannak, ezennel előfizetést, vagy sz. mise-intencziókra való megrendelést hirdetem a című könyvre: „*Akzióndék, az az rövid velős mondatok, életrajzok, közműndívek, példaszólások, emlékevesek és jelmondatok gyűjteménye, latin és magyar nyelven írta Fülöp Alajos.*“ Ezen műről egy szakutód, mint illetékes műbíráló, többek között így ír: „A beltartalomra nézve különösen ki kell emelnem, hogy *Czimed* az eredeti írók intenczióit meglepő ügyességgel fogja fel, s tös-gyökeres magyar szólásainkat könnyedén, mindannyiszor találóan, mondhatom: művésziiesen alkalmazza; miért is *ennél hasznosabb és tanulmányosabb művet alig olvashattam volna*, amennyiben annak minden egyes pontja, mint bevégzett egész, magyaros elegáncziával tár az olvasó elé bizonyos erkölcsi princípiumokat“. E mű már legközelebb sajtó alá fog bocsáttatni, s a magyar és latin tartalomjegyzékkel együtt, körülbelül 20–22 ivre fog terjedni. — Megrendelhető egyelőre csak is a szerzőnél (Nagy-Ernye, Mirostorda megye, utolsó posta Sáromberke, vasútállomás) előre beküldött 2 frt. készpénzért, vagy pedig 8 intenczió ért. — A pénzküldemények postautalványnyal, a megrendelések levelező lapom eszközöndők. Tíz példányra egy ingyen-példány jár. — A miseintencziók elvégzésére legkésőbb jövő évi Február végeig terjedő idő tüzetik ki. — Az intencziókra való megrendeléssel és azok elvégzésével jó lesz sietni, mert ekép a mű is annál rövidebb idő alatt meg fog jelenni és bérmentve szétküldetni. Megjegyzendő, hogy míg az elvállalt szent misék tényleges elvégzéséről szóló bizonyítványok hozzám vissza nem küldetnek, addig a mű senkinek sem fog megküldetni intencziókra. *)

Iskolai értesítők.

— 3. *A gyulafehérvári uró. kath. gymnasium* értesítője az 1837/8 tanévről. Nyomatott Papp és Ferdinándnál, a püsp. lyc. nyomdában. Az eléz csinosan kiállított értesítő vasos könyvet alkot. Terjedelmét köszöni főcépen a Dr Cserni Béla által irt értekezésnek, melynek címe: „*Gyulafehérvár környékének flordája.*“ Ez értekezésnek becse annál is nagyobb, mivel a Gyulafehérvárt tanuló ifjaknak botanicus kirándulások alkalmával kitűnő segédkönyvül, vezérül szolgálhat. Az értekezés után ki van téve Gyulafehérvár meteorologiai viszonyai 1837 ről, Ávéd Jákó tanártól. A 6 osztályu tanintézetben az igazgatón kívül 5 tanképesített tanár, 1 ideiglenes tanár és 2 mellék tanító működött. A gymn. segély-egylet 2404 frt 51 kr. alaptőkével rendelkezik és évenként körülbelül 100 forintot osztogat ki szegény tanulóknak segélyezésüképen. Az önképzőkör, mely csak a Szent István finevelde ifjúságát foglalja magában már 14 év óta működik; az idén 100 dolgozat készítettett el. A gymn. könyvtár, mely szakszerűen van rendezve 1990 kötetet és 1912 füzetet foglal magában. A többi gyűjtemények is szaporodnak lassanként. A tanév elején beiratott 203 tanuló s pedig vallásra nézve: róm. kath. 96, gör. kath. 30, keleti

*) A katolikus lapok szerkesztői bizalomteljesen kértnek ezen „Felhívásnak“ hatán nem is szószertit, de legalább kivonatos átvételt. F. A.

35, helvét vall. 5. ágostai hitv. 7, mózes vall. 30. Előme-
netel szerint volt 179 haladó, 24 ismétlő; kilépett 18.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Király urunk ő Felségének** legmagasabb születésnapját f. hó 18-án szokásos kegyelettel ülte meg a püspöki székváros. Megelőző este fényes világítás volt. Másnap reggel 5 órakor 21 ágyudorej jelezte a nap jelentőségét. Szokott időben pedig ünnepléses hála istenitisztelés volt a székesegyházban, mely alkalommal a nagym. Főpásztor ur távollétében, dr. Barts Ferencz nagyprépost-püspökhelyettes ur ő nsa fényes segédlettel pontifikált.

— **Kiválóan czélszerű intézkedés.** A károlyfehérvári püspöki Lyceum 7-ik és 8-ik osztálya az ugyanitt lévő hat osztályú gymnasiummal, mely intézetek eddig külön igazgatóság alatt állottak, a jövő iskolai évtől kezdve egy t. i. a gymnasiumi igazgatóság alatt fognak lenni, a nagyméltóságú főpásztor urnak ide vonatkozó tervét és föltételeit az igazgatótanács f. hó 13-án tartott ülésében teljesen magáévátévén, minék folytán a gymn. tanári kar is egy taggal szaporíttatni fog.

— **Görgény-Szentimrén** f. hó 5-én volt az ugynevezett Rákóczy vár tetőn épült díszes új kápolna benedikálása. Az ünnepi szertartást Ns. és Ft. Kovács F. apát ur végezte segédlettel. Részt vettek az ünnepen nem csak a helybeli, hanem még a szomszédköszvényesremetű, deményházi és görgényüvegcsüri buzgó hívek is. Az új kápolna létrejöttét két nemeslelkű mecénásnak köszönhetni, a. m. az érdemekben megöszült aggastyány Györgyenyi Ignác és az Urban elhunyt Kovácsoczy István egri egyh. m. prépost kanonokoknak. Támasszon az Isten minél több ily nagy lelkű adakozót egyházunknak, nekik pedig adjon ezerszeres jutalmat itt a földön és az égben!

— **A hívek buzgó adakozása** Magyar-Láposon egy szép ludi szoborral ékesített Mária-oltárt állított fel, melynek megaldását Nagyboldogasszony napján végezte Ft. Miklós Albert helybeli plebános. Az oltar alapját a fiatalság vetette meg egy táncmulatságból befolyt 70 frt. följajlásával. Adakoztak a láposiakon kívül még a deési, oláhláposi és kápolnokmonostori atyafiak is. Isten áldása legyen a jószívű adakozók bőséges jutalma!

— **A Saturday Review**-ben következő nyilatkozat jelent meg XIII. LEO újabb encylikájáról, mely az emberiszabadságot tárgyalja: „Figyelmesen olvasva e hosszú okmányt, nem találni abban egyetlen egy eszmét sem, a melyet minden igazlelkű keresztény el nem fogadhatna. Az a körlevél igen világosan kimutatja, hogy a ki Jézus Krisztusban hisz és az ő törvényt őszintén elfogadja, nem működhetik közre azoknak a tervében, kik a nemzetek állami életéből minden vallási befolyást száműzni szeretnének. . . . Ily időkbén, midőn a hit oly kegyetlen megpróbáltatások ostromának tárgya, igazán vigasztaló do-

log olvasni ezt a méltósággal teljes encylikát és konstálni, hogy nincs benne egyetlen egy keserű szó, vagy szemrehányás, nincs benne nyoma sem a fanatismusnak és szüklátkörü felfogásnak. Ez a bátor és fenséges szózat, mely az uralkodó viszályok közepette hangzik fel, figyelemzetve a keresztényeket erővel teljesen, de egyuttal szeretettel is kötelességeikre, — tiszteletet parancsol, és mi hiszünk, hogy engedelmességre fog találni.“ — Bizony nem ártana ezeket olvasni a mi magyar prot. atyánkfiai-nak, kik, hogy mennyire alatt mozognak a „föld porában“, eléggé mutatja a „Prot. Közl.“-nek a pápai encylikát meg nem értő és teljesen elferdítő czikke: „De servitute humana“.

— **Pályázati hirdetmény tanári állomásokra.** Sz. 1545.—1888. t. 908. Az erdélyi rkath. Status főtanhatósága alatt álló brassói rkath. főgymnasiumnál üresedésben levő rajzoló geometriai tanszakra, és a gyulafehérvári rkath. főgymnasiumhoz szükséges magyar-német nyelvi tanszakra pályázat hirdettük. Ezen tanszéknek mindenikével évi 600 frt. fizetés, és 150 frt. szálláspénz van összekötve, de az illetők három évi hű szolgálat után 800 frt. évi fizetés, és 150 frt. szálláspénzt fognak élvezni, megjegyzetük azonban, hogy a rajzoló-geometria tanszékre pályázók közül az, ki megválasztatik, ha tényleg alkalmazásban van, — egy próba-évre ugyan, de már most évi 800 frt. tanári fizetéssel neveztetik ki. Az egy próba évre helyettes tanári minőségben kinevezendő tanképesített egyének, három évi hű szolgálat után rendes tanároknak fognak kineveztetni, s idővel 100 frt. fizetés pótlékban is részesülni. Pályázni kívánók az életkort, vallást, állapotot, a végzett tanulmányt, szakismeretet, hadkötelezettségi viszonyt és eddigi szolgáltatait igazoló okmányokkal és tanképesítő oklevéllel felszerelt folyamodvényaikat folyó évi augusztus hó 30-ig, ha szolgálatban vannak előjárásigaik után, különben pedig közvetlenül Lönhart Ferencz erdélyi püspök ur ő nagyméltóságához czímezve Gyulafehérvárrt nyújthatják be. Kolozsvárt, az erdélyi rkath. status igazgató tanácsának 1888 évi augusztus 13-án tartott üléséből. Az elnök ur helyett: Dr. Finály Henrik. Szentkirályi Kálmán titkár.

— **Pályázat.** A csik-kozmási róm. kath. segéd kántor-tanítói állomásra, melylyel a harangozói és sekrestyési teendők is összekapcsolvák, ezennel pályázat hirdetetik. — Évi jövedelem: 1. kepéből 60 kalangya rozs s 50 kalangya zab. 2. A község pénztárából 40 frt. 3. Mártonffy-féle alapból 17 frt. 4. Oszporából 10 frt. 5. Szent mise alapítványból 10 frt. 6. Stola mintegy 40—50 frt. ideértve a harangozási díjakat is. 7. Tüzifa 32 terü. 8. külön udvaron igen jó lakás egy szoba, egy konyha, egy kamara s egy pince, gazdasági jó épületekkel és 400 □-öl terjedelmű veteményes kerttel. A pályázni akarók kellő okmányokkal felszerelt tolyamodvényukat f. évi szeptember hó á-éig az iskola székhöz küldjék be. — Személyes megjelenés előnyvel jár. Csik-Kozmás, 1888. aug. 15. — Bardocz István, lelkész és iskolaszéki elnök.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PAL ANTAL, PAL ISTVAN, STRAUBERT ÖDÖN,

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lye. nyomdában Gyulafehérvárrt.